

NAZIV PREDMETA		APOKRIFI I SPISI S MRTVOG MORA				
Kod	SPNZ-IZ- 02	Godina studija/semestar	III., IV. i V./ljetni			
Nositelj/i predmeta	Izv. prof. dr. sc. Darko Tomašević	Bodovna vrijednost (ECTS)	2			
Suradnici		Način izvođenja nastave (broj sati u semestru)	P	S	V	T
			15			
Status predmeta	Izborni	Postotak primjene e-učenja				
OPIS PREDMETA						
Ciljevi ili svrha predmeta	Cilj predmeta jest podrobnije informirati studente, kako o starozavjetnim, tako i o novozavjetnim apokrifima. Cilj je i upoznavanje sa Spisima s mrtvog mora (njihov pronalazak i odnos prema biblijskim spisima). Apokrifni spis odražavaju duhovne struje u kasnom židovstvu i ranom kršćanstvu koje pomažu razumjeti stanje u zajednici i kriterije za zatvaranje kanona. Profani autori i mediji danas često zlorabe ove spise tvrdeći da je prva Crkva „sakrila istinu o Isusu“. Zato ih je vrijedno upoznati.					
Uvjeti za upis predmeta i ulazne kompetencije potrebne za predmet	Nema uvjeta.					
Očekivani ishodi učenja na razini predmeta (4-10 ishoda učenja)	<p>Nakon uspješno završenog predmeta student će moći:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uočiti važnost kanonskih biblijskih spisa. 2. Dobiti jasniji uvid u apokrifnu literaturu. 3. Shvatiti odnos apokrifne literature prema kanonskoj. 4. Dobiti bolji uvid u vrijeme i okolnosti nastanka apokrifne i kanonske literature. 					
Kompetencije koje se stječu	Predmet upoznaje studente sa širim kontekstom nastanka i razvoja kako apokrifne tako i novozavjetne literature. Nakon odslušanog predmeta student je u stanju prosuditi razloge uvrštenja određenih spisa u kanonski i ne-kanonski opus.					
Sadržaj predmeta detaljno razrađen prema satnici nastave	<p>Obrađuju se sljedeće teme:</p> <p>Židovski apokrifi; Izraz „apokrifi“; Spisi o Henoku (1) Knjiga Jubileja; Oporuke dvanaest patrijarha; Aristejevo pismo Filokratu (1) Spisi o Makabejcima; Manašeova molitva; Spisi o Ezri; Spisi o Baruhu (1) Salomonovi psalmi; Uzašašće Mojsijevo; Biblijske starine; Sibilinska proroštva (1) Kršćanska apokrifna Evanđelja (Kršćanski apokrifi) (1) Nepotpuna Evanđelja (Evanđelje Ebionita; Evanđelje Hebrejâ; Evanđelje Nazarenâ; Papirus Egerton 2; Tajno Markovo evanđelje) (1) Evanđelja o djetinjstvu Isusovu (Jakovljevo protoevanđelje; Tomino evanđelje o Isusovu djetinjstvu) (1)</p>					

	Evanđelja izrekâ (Tomino evanđelje; Toma Osporavatelj; Jakovljevi apokrif; Spasiteljev dijalog) (1) Evanđelja o mucu i uskrsnuću (Djela Pilatova; Petrovo evanđelje; Petrova apokalipsa) (1) Dijalozi o uskrsnuću (Marijino evanđelje; Epistula Apostolorum); Gnostički spisi naslovljeni „Evanđelje“ (1) Spisi s Mrtvog mora (Iskapanja); Važni kumranski spisi (1) Povijest sljedbe; Obilježja kumranskog života i misli (1) Druga arheološka nalazišta (1) Druga židovska djela (Pisci biblijskog razdoblja; Filon Aleskandrijski; Josip Flavije) (1) Rabinska literatura (Mišna; Tosefta; Talmud; Midraš; Targum) (1)					
Vrste izvođenja nastave:	☒ predavanja ☒ mogućnost rasprave					
Obveze studenata	Redovito pohađanje nastave i aktivno sudjelovanje na predavanjima.					
Praćenje rada studenata (upisati udio u ECTS bodovima za svaku aktivnost tako da ukupni broj ECTS bodova odgovara bodovnoj vrijednosti predmeta):	Pohađanje nastave	0,5	Istraživanje		Praktični rad	
	Kolokviji		Esej		Vježbe	
	Referat		Seminarski rad		(Ostalo upisati)	
	Pismeni ispit		Eksperimentalni rad		(Ostalo upisati)	
	Usmeni ispit	1,5	Projekt		(Ostalo upisati)	
Način ocjenjivanja i vrednovanja rada studenata tijekom nastave i na završnom ispitu	Uredno pohađanje nastave. Uključenost u rasprave, pitanja, samostalna tumačenja, praćenje izloženoga. Usmeni ispit.					
Obvezna literatura (dostupna u knjižnici i putem ostalih medija)	Naslov			Broj primjeraka u knjižnici		Dostupnost putem ostalih medija
	Raymond E. BROWN – PHEME PERKINS – ANTHONY SALDARINI, „Apokrifi; Spisi s Mrtvog mora; Druga židovska literatura”, <i>Znanstveni uvod u Bibliju</i> (Sarajevo: KBF; Zagreb: Glas Koncila, 2012.), 89-148.					
	Ivo BAGARIĆ, <i>Kumranski rukopisi i Novi zavjet</i> (Tomislavgrad: Naša ognjišta, 2019.)					

	Eugen WERBER, <i>Kršćanstvo prije Krista? Otkrića u Kumranskoj špilji</i> (Zagreb: Liber, 1972.)		
	<i>Judino evanđelje: Otkrivanje tajne papirusa starog 1700 godina</i> (National Geographic Hrvatska, travanj 2006.)		
Dopunska literatura	Eugen WERBER, <i>Kumranski rukopisi iz pećina kraj Mrtvog mora</i> (Beograd: BIGZ, 1982.); Josip VRANA, „'Tomino evanđelje' i kanonska evanđelja“, <i>Bogoslovska smotra</i> 45 (1975.), 381-395.; J. R. PORTER, <i>Izgubljena Biblija: otkriveni zaboravljeni spisi</i> (Zagreb: KS, 2011.); <i>The Old Testament Pseudepigrapha</i> , 2. sveska, ur. James H. CHARLESWORTH (New York: Doubleday, 1983.); <i>New Testament apocrypha</i> , 2. sveska, ur. Wilhelm SCHNEEMELCHER (Cambridge: James Clarke, 1991.).		
Načini praćenja kvalitete koji osiguravaju stjecanje utvrđenih ishoda učenja	Redovito pohađanje predavanja. Aktivno sudjelovanje na predavanjima. Na kraju semestra evaluacija predmeta i nastavnika kroz anonimnu pismenu anketu.		
Ostalo (prema mišljenju predlagatelja)			